

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Спеціальність 076 «Підприємництво та торгівля»

Допускається до захисту:

Зав. кафедри підприємництва, торгівлі та
біржової діяльності

назва кафедри

підпис

професор Сатир Л.М.

вчене звання, прізвище, ініціали

« 28 » листопада 2024 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

**«УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ
ВИРОБНИЦТВОМ ПРОДУКЦІЇ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА
АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

(за матеріалами ПП ВСГП «Радівське»
с. Радівка Хмельницький район Вінницька область)»

Виконав: Качур Владислав Романович

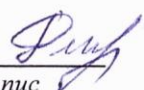
підпис

Керівник: доцент Кепко Валентина Миколаївна

підпис

Рецензент: доцент Рибак Надія Олексіївна

підпис

Я, Качур Владислав Романович, засвідчую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Спеціальність 076 «Підприємництво та торгівля»

Затверджую:

Гарант ОП «Підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності»

назва кафедри

професор Сатир Л.М.

вчене звання, прізвище, ініціали,

підпис

« 4 » листопада 2023 року

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу здобувачу

Качуру Владиславу Романовичу

Тема: Удосконалення системи управління виробництвом продукції молочного скотарства аграрних підприємств (за матеріалами ПП ВСПП «Радівське» с. Радівка Хмельницький район Вінницька область)

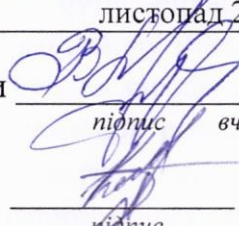
Перелік питань, що розробляються в роботі: дослідження теоретико-методичні засад системи управління виробництвом молока в Україні та їх вирішення; організаційно-економічна характеристика ПП ВСПП «Радівське»; аналіз сучасного стану системи управління виробництвом молока на підприємстві; надання пропозицій щодо напрямів удосконалення управління виробництвом продукції молочного скотарства в приватному підприємстві.

Вихідні дані: фундаментальні положення економічної науки, сучасна наукова література, наукові статті, інтернет джерела, звітність. ПП ВСПП «Радівське» Хмельницького району Вінницької області.

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Період виконання	Відмітка про виконання
Огляд літератури	листопад 2023-січень 2024.	виконано
Теоретико-методична частина	лютий-квітень 2024.	виконано
Аналітична частина	травень-червень 2024	виконано
Рекомендаційна частина	липень-серпень 2024	виконано
Оформлення роботи	вересень 2024	виконано
Перевірка на плагіат	жовтень 2024.	виконано
Подання на рецензування	жовтень 2024	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	листопад 2024	виконано

Керівник кваліфікаційної роботи

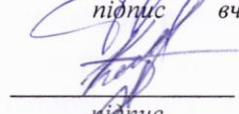

підпис

доцент Кенко В.М.

вчене звання, прізвище, ініціали

Здобувач

підпис

Качур В.Р.

прізвище, ініціали

Дата отримання завдання «4» листопада 2023 р.

РЕФЕРАТ

«Удосконалення системи управління виробництвом продукції молочного скотарства аграрних підприємств (за матеріалами ПП ВСПП «Радівське» с. Радівка Хмельницький район Вінницька область)». Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля». Білоцерківський національний аграрний університет. Біла Церква, 2024.

Досліджено сутність системи управління виробництвом продукції молочного скотарства, сучасних технологій виробництва продукції, особливості управління в галузі, оплати та мотивації праці, кормовиробництва, підвищення продуктивності корів в ПП ВСПП «Радівське». Запропоновано напрями вдосконалення управління виробництвом продукції молочного скотарства шляхом зниження витрат, запровадження нових технологій виробництва продукції, підвищення продуктивності тварин, покращення селекційно-племінної роботи, якості продукції на підприємстві, удосконалення системи реалізації продукції.

Використано методичні підходи, методи. Теоретичну та інформаційну базу досліджень становлять праці вітчизняних вчених, аналітичні огляди українських та зарубіжних експертів, а також національна статистична інформація щодо динаміки основних показників діяльності молочного ринку, а також статистична звітність ПП ВСПП «Радівське» Хмельницького району Вінницької області.

Для виявлення проблем розвитку молочної галузі та способів їх вирішення були використані методи наукових досліджень, зокрема: теоретичного узагальнення – з метою систематизації наукових досліджень та формулювання висновків, статистичного аналізу – для визначення динаміки кількості голів молочного стада та виробництва молока, порівняльного аналізу – для виявлення тенденцій зміни основних показників розвитку молочної галузі, графічного зображення.

Визначено, що поряд з оцінкою економічної ефективності виробництва молочної галузі за показниками валового виробництва, продуктивності праці, продуктивності корів, собівартості продукції, рентабельності реалізації, валового доходу та чистого прибутку, доцільно проводити комплексну оцінку фінансового стану підприємства.

Доведено, що для підвищення рівня конкурентоспроможності продукції необхідно комплексно і систематично проводити заходи, які забезпечать підвищення продуктивності корів, високу ефективність галузі та поліпшення якості молочної продукції.

Зроблено висновок, що запровадження дієвого механізму реалізації запропонованих заходів за умови державної підтримки та збільшення фінансування стане рушійною силою прискореного розвитку молочної галузі.

Одержані результати можуть бути впроваджені у господарську діяльність ПП «Радівське» с. Радівка Хмельницького району Вінницької області), що дозволить, на нашу думку, підвищити ефективність управління виробництвом молока на підприємстві.

Структура і обсяг кваліфікаційної роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, джерел літератури та додатків. Кваліфікаційна робота магістра містить 62 сторінок повного обсягу роботи, 8 таблиць, 6 рисунків, список використаних джерел із 50 найменувань та 25 додатків.

Ключові слова: система, управління, виробництво, молочне скотарство, ефективність, ціна, собівартість, прибуток, господавська діяльність, молочна галузь, молоко, якість.

ANNOTATION

"Improvement of the production management system of dairy products of agrarian enterprises (based on the materials of PP VSHP "Radivske" village of Radivka, Khmilnytskyi district, Vinnytsia region)". Manuscript.

Qualification work for obtaining the educational and qualification level "master" in specialty 076 "Entrepreneurship and trade". Belotserk National Agrarian University. Bila Tserkva, 2024.

The essence of the management system for the production of dairy cattle products, modern production technologies, features of management in the industry, payment and motivation of labor, fodder production, increasing the productivity of cows in the PP VSHP "Radivske" were studied. Directions for improving the management of the production of dairy products by reducing costs, introducing new production technologies, increasing the productivity of animals, improving the selection and breeding work, the quality of products at the enterprise, improving the product sales system.

Methodical approaches and methods were used. The theoretical and informational base of the research is made up of the works of domestic scientists, analytical reviews of Ukrainian and foreign experts, as well as national statistical information on the dynamics of the main indicators of the dairy market, as well as statistical reporting of the PP VSHP "Radivske" of the Khmilnytskyi district of the Vinnytsia region.

Scientific research methods were used to identify the problems of the development of the dairy industry and how to solve them, in particular: theoretical generalization - for the purpose of systematizing scientific research and formulating conclusions, statistical analysis - to determine the dynamics of the number of dairy herds and milk production, comparative analysis - to identify changing trends in the main indicators of the development of the dairy industry, graphical representation.

It was determined that along with the assessment of the economic efficiency of the dairy industry based on the indicators of gross production, labor productivity, cow productivity, cost of production, profitability of sales, gross income and net profit, it is advisable to carry out a comprehensive assessment of the financial state of the enterprise.

It has been proven that in order to increase the level of competitiveness of products, it is necessary to carry out comprehensive and systematic measures that will ensure increased productivity of cows, high efficiency of the industry and improvement of the quality of dairy products.

It was concluded that the implementation of an effective mechanism for the implementation of the proposed measures, subject to state support and increased funding, will become the driving force for the accelerated development of the dairy industry.

The obtained results can be implemented in the economic activity of PE "Radivske" village. Radivka of the Khmilnytskyi district of the Vinnytsia region)", which, in our opinion, will allow to increase the efficiency of milk production management at the enterprise.

Structure and scope of qualification work. The master's thesis consists of an introduction, three chapters, conclusions, sources of literature and appendices. The master's qualification work contains 62 pages of the full volume of work, 8 tables, 6 figures, a list of used sources of 50 items and 25 appendices.

Key words: system, management, production, dairy farming, efficiency, price, cost price, profit, economic activity, dairy industry, milk, quality.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ ПРОДУКЦІЇ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ	9
1.1. Організаційно-економічні засади управління виробництвом продукції молочного скотарства в Україні	9
1.2. Методика дослідження ефективності виробництва молочного скотарства аграрним підприємством	16
Висновки до розділу 1	21
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ МОЛОКА В ПП ВСГП «РАДІВСЬКЕ» ХМІЛЬНИЦЬКОГО РАЙОНУ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	22
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства	22
2.2. Динаміка і тенденції розвитку молочного скотарства у в ПП ВСГП «Радівське»	31
2.3. Економічна оцінка системи управління виробництвом молока	38
Висновки до розділу 2	45
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ ПРОДУКЦІЇ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА В ПП ВСГП «РАДІВСЬКЕ» ХМІЛЬНИЦЬКОГО РАЙОНУ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	29
3.1. Удосконалення системи реалізації молока на підприємстві	46
3.2. Економічне обґрунтування запропонованих заходів для ПП ВСГП «Радівське»	50
Висновки до розділу 3	54
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	57
ДОДАТКИ	63

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аверчева Н. Економічний аналіз рентабельності молока. *Агросвіт*. 2021. №7-8. С. 109-120.
DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2021.7-8.109>.
2. Антощенко В. В. (2020). Сучасний стан молочного скотарства в Україні. *Український журнал прикладної економіки*. Том 5. № 2. С. 25–32.
3. Богданович О. А. Вплив розмірів сільськогосподарських підприємств на їх галузеву структуру. *Ефективна економіка*. 2019. № 4.
URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7011>
4. Васильченко О. М. Економічна ефективність виробництва молока в сільськогосподарських підприємствах. *Економічний аналіз*. 2018. Т.28, №2. С. 110–118.
5. Васильченко О. М. Економічна ефективність виробництва молока в сільськогосподарських підприємствах. *Економічний аналіз: зб. наук. праць / редкол.: О. В. Ярошук (голов. ред.) та ін. Тернопіль : ВПЦ Тернопільського нац. економ. унту «Економічна думка», 2018. Т. 28. № 2. С. 110-118.*
6. Величко А. Є. Кухарук Р. М., Маслова І. В., Пухлякова М. В. (2021) Стан та перспективи розвитку ринку молока та молочних продуктів України. *Агросвіт*, 2021. № 16. С. 62–68.
7. Гладій М. Р., Просович О. П. (2022) Сучасний стан та перспективи розвитку молочної галузі України. Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Vol. 6, No. 2, 2022, с. 20-31.
https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journalpaper/2022/oct/28838/220198verst_ka2-22-33.pdf
8. Господарський кодекс України // Голос України, 2003, 14 березня.
9. Державна служба статистики України.(2023). Офіційний сайт.
URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 18.09.2023).
10. Джеджула В.В., Єпіфанова І.Ю., Дзюбо М.Ю. Напрями підвищення ефективності діяльності підприємств молочної галузі.

Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 11. С. 12–14.

11. Дімітров Д. О., Болтянська Н. І. Технології ресурсозбереження в молочному скотарстві. *Процеси, машини та обладнання в АПК*. 2019. С. 97 – 98 URL: <http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/8259/> (дата звернення 25.07.19).
12. ДСТУ 3662:2018 Молоко-сировина коров'яче. Технічні умови. Київ: Держспоживстандарт України, 2019. 14 с.
13. Єрмаков О.Ю., Чупряк А.В., Сокур Л.В., Нагорний В.В. Ресурсно-технічний потенціал інноваційно орієнтованих сільськогосподарських підприємств: Монографія. К.: ФОП Ямчинський О.В., 2020. 190 с.
14. Заїнчковський А., Кривун М. Тенденції функціонування та розвитку підприємств молочної галузі України. *Економічний дискурс*. 2021. Вип. 3–4. С. 14–27. DOI: <https://doi.org/10.36742/2410-0919-2021-2-2/>
15. Закон України „Про молоко та молочні продукти» № 1870 від 24 червня 2004 року // *Голос України*. 2004. 29 липня.
16. Ільчук М. М., Коновал І. А., Євтушенко В. Д. Управління конкурентоспроможністю продукції скотарства сільськогосподарських підприємств України. *Економіка АПК*. 2018. № 7. С. 83 - 92.
17. Капустіна К. (2022). Як війна-2022 змінює ринок молока в Україні. URL: <https://zemliak.com/biznes/2590-yak-viyna-2022-zminyuye-rinok-molokav-ukrajini>
18. Карпенко, А. В. (2017). Управління якістю продукції як ключовий фактор забезпечення конкурентоспроможності продукції молокопереробних підприємств. *Економіка та управління підприємствами*, (20), 345–350.
19. Качур В.Р. Інноваційні технології у молочному скотарстві як економічний важіль підвищення прибутковості виробництва молока // *Інноваційні пріоритети у розвитку економіки та менеджменту: Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції магістрантів і молодих дослідників*, 30 жовтня 2024 р. м. Біла Церква: БНАУ, 2024.
20. Козак О.А. Розвиток молочної галузі в контексті забезпечення

продовольчої безпеки України. *Економіка АПК*. 2018. № 2. С. 14-22

21. Концентрація як фактор формування економічної ефективності виробництва молока в сільськогосподарських підприємствах
22. Костюк О. Д., Костюк Я. В. Якість і безпека продукції як вектор розвитку молочної галузі. Науковий вісник НУБіП України. Серія : *Економіка, аграрний менеджмент, бізнес*. К.: ВЦ НУБіП України. 2018. Вип. 284. С. 97-104.
23. Лаврук О.В. Відродження тваринництва та його роль у розвитку аграрних підприємств. *Агросвіт*. 2018. № 17. С. 36–41.
24. Макаrchук О.Г. Бенчмаркінг як стратегія прийняття ефективних управлінських рішень сільськогосподарськими підприємствами [Електронний ресурс]
/ http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2011_6/249.pdf
25. Мельник Ю. Новітні технології виробництва молока на реконструйованих фермах. 2023. *Пропозиція*. Дата звернення: 20.05.2024. URL: <https://propozitsiya.com/ua/novitni-tehnologiyi-virobnictva-moloka-narekonstruyovanih-fermah>
26. Мітіогло, Л. В., Федота, О. М., & Рубан, С. Ю. (2017). Відтворення стада як основна складова ефективного виробництва молока. *Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини*, (33 (1)), 28-36.
27. Організаційно-економічні засади функціонування молочного скотарства в умовах воєнного стану в Україні. //Шуст О. А., Свиноус І. В., Ібатуллін М. І. та ін. Продовольчі ресурси. 2023. Т. 11, № 20. С. 265–273.
28. Радько В. І., Сало І. А., Ємчик Т. В., Семисал А. В. Економічні аспекти розвитку інтеграційних зв'язків в молочному скотарстві України. *Економіка та управління АПК*. 2022. № 1. С. 51–61
29. Офіційний сайт Держстату України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
30. Пархомець М.К., Уніят Л.М. Управління виробництвом молока на інноваційній основі як напрям розвитку конкурентоспроможного молочного скотарства у сільськогосподарських підприємствах.

31. Паска, І., Сатир, Л., Кепко, В. (2023). Оцінка кон'юнктури ринку молока України в умовах функціонування воєнного стану в країні. *Економічний дискурс*, (3-4), 64–72.
32. Паска, І., Сатир, Л., Кепко, В. Оцінка цінової ситуації на ринку молока в умовах запровадження військового стану в країні. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. *Міжнар. елек. науковий журнал*. Випуск 3-4. 2023. С.38-45
33. Патица Н.І. Конкурентоспроможність та позиціонування України на світовому ринку молочної продукції. *Економіка АПК*, 2019. №5. С. 77-86.
34. Поліщук Т.В. Взаємозв'язок показників молочної продуктивності корів української чорно-рябої та української червоно-рябої молочних порід. *Аграрна наука та харчові технології*. 2019. Вип. №5 (108), Т. 2. С. 78-90.
35. Попко О.В. (2019) Маркетингове дослідження світового ринку молочної продукції та місця України в ньому. *Вісник економічної науки України*, 2019, №1. С. 106-113. URL: <http://www.venu-journal.org/download/2019/16-Popko.pdf>.
36. Рубан С.Ю., Борщ О.О., Борщ О.В. Сучасні технології виробництва молока (особливості експлуатації, технологічні рішення, ескізні проекти). Харків: ФОП Бровін О.В., 2017. 172 с. 17.
37. Сиротюк Г. Підвищення ефективності молочного скотарства. *Вісник Львівського національного аграрного університету: економіка АПК*. 2020. №27. С. 126-131. DOI: <https://doi.org/10.31734/economics2020.27.126>.
38. Степанчук С. О., Єфісько Ю. Ю. (2017). Стан та перспективи розвитку молочного ринку України. *Економіка та держава*. № 5. С. 99–102.
39. Степасюк Л. М. Ефективність виробництва молока в спеціалізованих аграрних підприємствах. *Біоекономіка та аграрний бізнес*. 2019. Т.10, №1. С. 120-127.

40. Хімічева Г.І., Капітула П. А. Оцінювання якості та безпечності молочної продукції за вимогами принципів HACCP та стандартів ДСТУ ISO 22000. International scientific e-journal. ЛОГОΣ. ONLINE. № 15 (November, 2020) <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.15.04.html>
41. Шевченко А. В., Табачук Н. О. Сучасний стан ринку молочної продукції та забезпечення її якості в умовах євроінтеграції України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Випуск 27, частина 2. 2019. С. 101-107
42. Шпичак О. М. Організаційно-економічні проблеми виробництва молока в Україні та їх вирішення. *Економіка АПК*. 2021. № 4. С. 24 – 40. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202104024>
43. Шупик С. Функціонування молочного скотарства сільськогосподарських підприємств в умовах членства України в СОТ. *Економічний дискус*. 2021. Вип. 1-2. С. 74–81.
44. Risks of dairy farming in Ukraine and ways of their minimization and neutralization O. M. Varchenko et al. *Agricultural Science and Practice*. 2019. Vol. 6. Is. 1. P. 41–59.
45. Stepasyuk L. M., Dramaretska K. P., Titenko Z. M., Babiak N. D. The Competitive Environment Diagnostics In The Animal Husbandry Products Market. *International Journal of Advanced Science and Technology*, 29(8s). 2020. 2551 - 2558. Retrieved from <http://sersc.org/journals/index.php/IJAST/article/view/14759>.
46. Ihor Paska, Larysa Satyr, Valentyna Kepko. Organizational and economic principles of the formation of an offer for the milk market in Ukraine. Vol 33, No 3 (2023). *Економічний аналіз*.
47. Varchenko O., Radko V., Rudych O., Svynous I., & Tkachenko K. (2019). Risks of dairy farming in Ukraine and ways of their minimization and neutralization. *Agricultural Science and Practice*, 6(1), 41-59. DOI: <https://doi.org/10.15407/agrisp6.01.041>.

48. Moskalenko A., & Kolosha V. (2020). Concentration as a factor in the formation of economic efficiency of milk production in agricultural enterprises. *International Journal of Innovative Technologies in Economy*, (5(32)). https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijite/30122020/7331